

УДК 635.6

Код UPOV: PHYSA_ PUB

Методика

проведення експертизи сортів фізалісу опушеного (суниčního)
(*Physalis pubescens* L.) на відмінність, однорідність і стабільність

Загальні рекомендації

1. Предмет Методики

Методика стосується всіх сортів виду *Physalis pubescens* L.

2. Необхідний рослинний матеріал – насіння

2.1 Компетентний орган визначає скільки, якої якості, коли й куди постачається насіння для експертизи сорту.

2.2 Мінімальна кількість насіння має становити 5 г.

2.3 Насіння має бути здоровим на вигляд, не ураженим хворобами, не пошкодженим шкідниками та відповідати вимогам чинних нормативних документів щодо посівних і сортових характеристик.

2.4 Насіння нічим не обробляють.

3. Метод експертизи

3.1 **Тривалість експертизи.** Експертиза має тривати щонайменше два незалежні вегетаційні цикли, за необхідності експертизу продовжують на третій.

3.2 **Місце експертизи.** Експертизу проводять у двох закладах експертизи (основному та додатковому).

3.3 **Умови для проведення експертизи.** Експертизу виконують за умов, що забезпечують задовільний ріст і розвиток рослин, і достатнє виявлення характерних ознак сорту. Оптимальну стадію розвитку рослин для оцінки кожної ознаки вказано цифрами в другій колонці Таблиці ознак і описано в поясненні до неї.

3.4 **План експертизи.** Планують такий розмір ділянок, щоб вилучення рослин або їхніх частин для вимірювань і підрахунків не шкодило б обстеженням, які тривають до кінця циклу вирощування. Спосіб вирощування – безрозсадний. Кожне дослідження має включати щонайменше 60 рослин, розділених на два повторення. Рекомендована схема розміщення рослин $0,70 \times 0,20$ м.

3.5 **Метод дослідження.** Опис морфологічних ідентифікаційних ознак сорту здійснюють методом візуальної оцінки та за допомогою вимірювань чи підрахунків залежно від типу (якісні – QL, кількісні – QN, псевдоякісні – PQ). Тип виявлення ознаки проставлено в першій колонці Таблиці ознак.

Рекомендований метод спостереження за ознаками вказано в другій колонці Таблиці ознак:

MG: разове вимірювання групи рослин або частин рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання групи попередньо визначених рослин або частин рослин, на яких протягом вегетації здійснюють усі вимірювання кількісних ознак (наприклад, довжина);

VG: візуальна разова оцінка групи рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин.

3.6 Кількість рослин / частин рослин. Експертизі підлягає щонайменше 60 рослин.

Усі вимірювання варто здійснювати на такій кількості рослин:

MG: разове вимірювання 60 рослин або частин 60 рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання окремих, попередньо визначених 30 рослин або частин 30 рослин;

VG: візуальна разова оцінка 60 рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених 30 рослин або частин 30 рослин.

4. Оцінка відмінності, однорідності та стабільності

Для оцінки виявлення відмінності й однорідності використовують ознаки, наведені в Таблиці ознак, і коди (1–9), необхідні для електронного опрацювання даних. Сукупність цих кодів складає кодову формулу сорту і використовується для формування групи подібних сортів.

4.1 Експертиза на відмінність

Сорт відповідає умові відмінності, якщо за проявом ознак він чітко відрізняється від будь-якого іншого сорту, загальновідомого до дати, на яку заявка вважається поданою. Експертизу на відмінність проводять після отримання результатів морфологічного опису першого року. Якщо сорт-кандидат може бути вирізненим з-поміж загальновідомих сортів методом порівняння їхніх описів, то він є відмітним. Коли неможливо чітко вирізнити сорт-кандидат серед загальновідомих за морфологічною кодовою формулою, його необхідно наступного року порівняти в польовому досліді.

4.2 Експертиза на однорідність

Сорт вважається однорідним, якщо з урахуванням особливостей його розмноження рослини сорту залишаються достатньо подібними за своїми основними ознаками, визначеними під час морфологічного опису.

Для оцінки однорідності гібридів приймається популяційний стандарт 2% за рівня ймовірності 95%. У вибірці з 60 рослин допускаються три нетипові.

Для оцінки однорідності перехреснозапильних сортів приймається популяційний стандарт 3% за рівня ймовірності 95%. У вибірці з 60 рослин допускаються чотири нетипові.

4.2.1 Нетипові рослини позначають стрічками, етикетками тощо. За відсотком нетиповості встановлюють однорідність сорту.

4.3 Експертиза на стабільність

Сорт вважається стабільним, якщо його основні ознаки, відзначені в Описі, залишаються незмінними після неодноразового розмноження чи, у разі особливого циклу розмноження, наприкінці кожного такого циклу.

Зазвичай, коли сорт однорідний, він може вважатися стабільним.

5. Групування сортів для експертизи на відмінність

Сорти групують за найвідмітнішими морфологічними ознаками для кожного сорту. Для групування використовують ознаки, які, як відомо з практики, не варіюють або дуже слабо варіюють у межах сорту. Ці ознаки можуть бути використані окремо або в комбінаціях з іншими.

Для групування рекомендовано такі ознаки:

- Рослина: габітус (ознака 2);
- Плід: форма поздовжнього розрізу (ознака 17);
- Плід: основне забарвлення (за збиральної стиглості) (ознака 20).

5.1 Для чіткої реєстрації виявлення ознаки поряд із сортами-кандидатами необхідно висівати сорти-еталони.

6. Умовні позначення

(*) – ознаки, позначені зірочкою, завжди залучаються до Методик з експертизи на ВОС усіма країнами-членами UPOV, за винятком випадків, коли виявлення попередньої ознаки або регіональні умови довілля це унеможливають;

(+) – вказує на те, що до цієї ознаки надано пояснення або ілюстрації після Таблиці ознак.

(a)–(d) – пояснення до Таблиці ознак у розділі 8.

7. Таблиця ознак сортів фізалісу опушеного (суничного)

Ознаки		Ступені виявлення ознак	Коди	Сорти-еталони
1	2	3	4	5
1. QL	Сходи: опушення гіпокотилю VG	відсутнє	1	
		наявне	9	
2. (*) QN	Рослина: габітус VG (a)	прямий	3	
		напіврозлогий	5	
		розлогий	7	
3. QN	Рослина: за висотою (за фізіологічної стиглості) MS/MG (a)	низька	3	
		середня	5	
		висока	7	
4. QL	Рослина: опушення стебла VG (c)	відсутнє	1	
		наявне	9	
5. QN	Стебло: міжвузля за довжиною MS/MG (a)	коротке	3	
		середнє	5	
		довге	7	
6. QL	Стебло: антоціанове забарвлення міжвузлів VG (c)	відсутнє	1	
		наявне	9	
7. QN	Стебло: інтенсивність антоціанового забарвлення міжвузлів VG (c)	слабка	3	
		помірна	5	
		сильна	7	
8. (+) QN	Листкова пластинка: форма VG (c)	еліптична	1	
		видовжено-еліптична	2	
		яйцеподібна	3	
		овальна	4	
		серцеподібна	5	
9. QN	Листкова пластинка: за довжиною MS, (c)	коротка	3	
		середня	5	
		довга	7	
10. QN	Листкова пластинка: за шириною MS, (c)	вузька	3	
		середня	5	
		широка	7	
11. (+) QN	Листкова пластинка: зубчастість краю VG (c)	слабка	3	
		помірна	5	
		сильна	7	
12. PQ	Квітка: забарвлення пелюсток MS/MG (b)	світло-жовте	1	
		жовте	2	
		зеленувато-жовте	3	

1	2	3	4	5
13. QN	Квітка: діаметр VG/MS (b)	малий	3	
		середній	5	
		великий	7	
14.	Квітка: розташування MS/MG (b)	пазушне	1	
		верхівкове	2	
15. (*) QN	Плід: розмір VG (c)	малий	3	
		середній	5	
		великий	7	
16. PQ	Плід: форма поперечного перерізу VG (c)	еліптична	1	
		округла	2	
		гранчаста	3	
17. (*) (+) PQ	Плід: форма поздовжнього розрізу VG (c)	злегка сплюснута	1	
		сплюснута	2	
		округла	3	
		еліптична	4	
18. PQ	Плід: форма верхівки VS (c)	загострена	1	
		округла	2	
		вдавлена	3	
19. QN	Плід: заглиблення біля плодоніжки VG (c)	відсутнє або дуже мілке	1	
		мілке	3	
		помірне	5	
		глибоке	7	
20. (*) PQ	Плід: основне забарвлення (за збиральної стиглості) VG (c)	світло-жовте	1	
		жовте	2	
		золотисто-жовте	3	
		зеленувато-жовте	4	
21. PQ	Плід: забарвлення м'якоті VG (d)	білувате	1	
		жовте	2	
		жовто-зелене	3	
22. QN	Чашечка (ліхтарик): щільність з'єднання чашолистків VS (d)	слабка	3	
		помірна	5	
		сильна	7	
23. QL	Чашечка (ліхтарик): забарвлення VG/VS (c)	біле	1	
		жовте	2	
		зелене	3	

1	2	3	4	5
24. QN	Чашечка (ліхтарик): розмір VG/VS (с)	малий	3	
		середній	5	
		великий	7	
25. QL	Чашечка (ліхтарик): опушення VG/VS (d)	відсутнє	1	
		наявне	9	
26. (+) QN	Час початку цвітіння MG	ранній	3	
		середній	5	
		пізній	7	
27. (+) QN	Час збиральної стиглості MG	ранній	3	
		середній	5	
		пізній	7	

8. Пояснення до Таблиці ознак сортів фізалісу опушеного (суничного)

8.1 *Ознаки, навпроти яких у другій колонці присутня одна з наступних позначок, мають обстежуватися наступним чином:*

- (a) Ознаки обстежують у фазу початку збиральної стиглості плодів.
- (b) Ознаки обстежують за масового цвітіння рослин.
- (c) Обстеження проводять під час збиральної стиглості.
- (d) Обстеження проводять під час фізіологічної стиглості.

8.2 Пояснення або ілюстрації до окремих ознак

До 8. Листкова пластинка: форма.

1
Еліптична

2
видовжено-еліптична

3
яйцеподібна

4
овальна

5
серцеподібна

До 11. Листкова пластинка: зубчастість краю.

3
Слабка

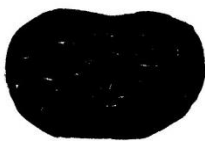

5
помірна

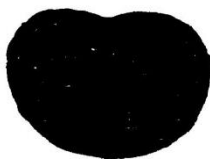

7
сильна

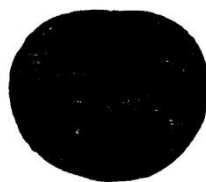
До 17. Плід: форма поздовжнього розрізу.

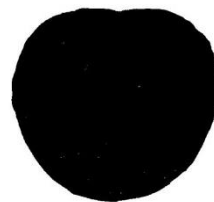
1
Злегка сплюснута

2
сплюснута

3
округла

4
еліптична

До 26. Час початку цвітіння.

Часом початку цвітіння вважаються час, коли половина рослин мають щонайменше одну розкриту квітку.

До 27. Час збиральної стиглості.

Часом збиральної стиглості вважають час, коли плід повністю розвинений і набуває характерного для сорту забарвлення.

9. Література.

1. Test Guidelines for the conduct of tests for distinctness, uniformity and stability of Husk Tomato (*Physalis ixocarpa* Brot.) (TG/236/1, UPOV) // Geneva. 2007-03-28. – 32 P. // URL: www.upov.int/edocs/tgdocs/en/tg236.pdf